№ 58

GAZETA PORANNA.

WARSZAWA.

Poniedziałek dnia 1 Marca 1841 roku.

Piśmiennictwo Krajowe, najtańszy tygodnik literacki w Warszawie razem z Gazetą Poranną przy której wychodzi, kosztuje na mies. zł. 2 gr. 20 bez rozuoszenia. Kantor główny w Star. Teatrze Nr. 1790.

W d. 4 Marca r. b., odbędzie się u OO. Kapucynów, powtórne pobłogosławienie ślubów ubogiego małżeństwa, po upłynieniu lat 50. Miłosierni, zapewne zechcą ich wspomódz datkiem.

Kraków 20 *lutego.* Dziś cesarsko-austryackie wojsko opuściło miasto nasze i obwód jego. Już przedwczoraj o godzinie 9, nowo uorganizowana milicya zajęła odwachy i wszelkie posterunki załogi. Wojska austryackie przy wielkim zbiegu ludu wymaszerowały na Podgórze; zostawiły one Krakowianom miłe wspomnienie swojego między nimi pobytu, gdyż surowa karność, czyniąca zaszczyt szanownemu dowódzcy, pułkownikowi Malter i innym oficerom, wrodzona żołnierzom łagodność, stanowiły dostateczną rękojmię spokojności i dobrego obchodzenia się z mieszkańcami, których handel i przemysł, przez czas pobytu wspomnionych wojsk, wiele odniósł korzyści.

Lwów d. 20 b. m.—Pan Leopold Meyer w przejeździe swoim z Petersburga do Paryża, dał świetny Koncert na fortepianie, i mieliśmy sposobność podziwiać odznaczającą się, mistrzowską grę tego artysty, który w ogóle szczególniejszą moc gry rozwinął i wszystkich w zachwycenie wprawił.

Berlin 25 *lutego.* Dwór tutejszy dziś wdziewa trzydniową żałobę po zmarłej Księżnie Amalii Sasko-Altenburskiej.

Londyn 18 *lutego.*—Dziennik *Age* nad mniemaniem *Kuryera francuzkiego*, który utrzymuje że Książę Bordeaux ma zamiar odwiedzić dwór Królowej Wiktoryi, czyni uwagi zupełnie tę wieść zbijające.

Morning Chronicle za pewną rzecz donosi, że władze Nowo-Yorkskie oznajmiły gotowość puszczenia na wolność pana Mac Leod, gdyby się znalazł tylko jaki jego poręczyciel. Niektóre dzienniki amerykańskie utrzymywały, że uwolnienie za kaucyą w tym razie miejsca mieć nie może, rzecz bowiem idzie o podpalenie i morderstwo; lecz inne wymieniły także natychmiast pana Brotherston, dającego 5000 dollarów zakładu, powiadając, że chodzi tylko o to, czyli władze osad angielskich gotowe są ręczyć za powrót pana Mac Leod, skoro sądownie wezwanym zostanie. *Morning Chronicle* pisze, że temu warunkowi miał uczynić zadosyć gubernator Nowego-Brunswiku, Sir John Harvey.

Głoszą, że w Kanadzie wydano rozkaz powołania do czynnéj służby dwóch kompanij z każdego pułku milicyi.

W Hawannie miały wzbudzić nieukontentowanie rządu zasady, które pan Turnhull, niedawno przybyły tam konsul angielski, pod względem handlu niewolnikami ogłosił. Rząd wzbronił się wykonać je, w skutek czego konsulat zdany został panu Jackson.

Odebraliśmy wiadomości z *Przylądka dobréj nadziei*, dochodzące dnia 7 grudnia. Spodziewano się że Zulahówie i wychodzcy z portu Natal najdą Kaffrów. Ostatni zamierzają udać się pod opiekę Anglii. Wielkie pytanie względem związku, za pomocą parowéj żeglugi, z Indyami zachodniemi, zdaje się ukończone. 29 listopada przybył do Przylądku dobréj Nadziei parostatek *Indya* który opuścił

Plymouth pod d. 5 października, a za kilka dni miał odejść do Kalkuty.

Przybyły tu z Indyj wschodnich dwa parostatki *Swift* i *Ranger*, piérwszy przywiózł 100,000, drugi około 80,000 dollarów.

Utrzymują, że bank amerykańskich stanów zjednoczonych znowu zaciągnie w Anglii 1,100,000 funt. sterl. pożyczki.

Konsul angielski w Charleston, pan Ogilby, udał się, na pokładzie parostatku Prezydent, do Washingtonu, wioząc depesze rządu.

W dalszym ciągu uroczystości chrztu następczyni tronu, którą dziennik dworu wystawia jako ładne i zdrowe dziecię, jasno - włose z niebieskiemi oczkami, dwór i wysoka szlachta wyprawi jeszcze kilka świetnych uczt. Według dziennika ministeryalnego *Globe*, Jéj Królewska Mość ma się znowu znajdować w stanie brzemienności.

Dowiedziano się teraz, że Książę Albert, załamawszy się na ślizgawce w ogrodzie pałacu Buckingham, na wielkie był narażony niebezpieczeństwo, i trudnoby mu było uratować się, gdyby nie bliska obecność Królowéj i Miss Murray; w miejscu bowiem załamania się przeszło 7 stóp głębokości było, a brzeg tak wysoki i przykry, że bez pomocy trudno się było wydobyć. Książę przez 3 minuty był w wodzie i dwa razy pogrążał się, nim zdołał dosięgnąć ręki Królowéj. Wielki mistrz dworu, pan Murray, wprawdzie pospieszył, słysząc krzyk niewieści, lecz przybycie jego było zapóźném, gdyż znajdował się w drugiéj stronie ogrodu.

Morning Post donosi, że wieść o rozwiązaniu parlamentu, przez inne torysowskie dzienniki rozszerzona, jest płonną.

Paryż 19 *lutego*.—Kommissya rozpoznawająca projekt do prawa o literackiej własności, przyjęła wniosek pana de Lamartine większością 5 głosów przeciw 4, według niego każdemu autorowi służy prawo własności przez lat 50. Pod względem zniesienia zagranicznych przedruków, rzecz ma się traktować drogą dyplomatyczną.

Rozkazem monarszym z d. 17 b. m. zniesiono dotychczasowe środki ostrożności dotyczące zdrowia, jakie z przybywającémi z Algieru okrętami przedsiębrano. Każdy okręt zaopatrzony w świadectwo zdrowia, niezwłocznie otrzyma wolność krążenia.

Hrabia Pontois, poseł przy dworze tureckim, w piérwszych dniach przyszłego miesiąca spodziewany jest w Paryżu. Głoszą, że się uda na miejsce hrabiego Bresson do Berlina.

Semaphore de Marseille z d. 16 zawiéra co następuje: »Jenerał Bugeaud przybył tu wczoraj, a dziś przyjmował odwiedziny znakomitych osób i komitetu afrykańskiego. Mówił w sposobie zaspokajającym o stanie Algieru, oraz wyłożył dokładnie strategiczne swoje plany i zamiary względem kolonizacyi. Ze zwykłą otwartością nie ukrywał, że dawniéj posiadanie Algieru uważał być uciążliwém dla Francyi; lecz obecnie, kiedy tyle ofiar w ludziach i pieniądzach poniesiono, widzi, że Afryki porzucać nie należy; działać przeto będzie na przyszłość w tym duchu i pracować gorliwie około osad, tak jakby od początku najżarliwszym był ich stronnikiem. Jenerał dziś jeszcze miasto nasze opuszcza.

Ciągle dochodzą nas raporta o nieszczęśliwych skutkach orkanu na wybrzeżach Algieru. Wiatrem wzburzone bałwany morskie d. 25 stycz. dochodziły niewidzianéj nigdy wielkości; o któréj można wziąć miarę, zważywszy, że robotnicy pracujący około budowy latarni morskiej na wzgórzu Cap de Garde, o 135 metrów nad powierzchnią morza wzniesionêm, roboty swojéj zaniechać musieli. Od téj pory sprzyjała znowu piękna pogoda a ludność muzułmańska, pod najprzyjemniejszém niebem obchodzić mogła święto Haid-el-kerib.—Jenerał Lamoriciere w nocy z d. 27 na 28 uczynił wycieczkę; zdobycz koni, wołów, kóz tym razem była niewielką, lecz i takiego nie spodziewano się skutku, gdyż celem wyprawy było nabawienie Arabów nowym niepokojem i niezostawienie czasu dla przygotowania się do nowych przedsięwzięć. W ogólności wszystkie pokolenia są mocno przerażone.

Haga 19 *lutego.* — Ostatnie wiadomości z Batawii o bardzo niepomyślnym stanie handlu donoszą; nastąpiły tam liczne bankructwa, a brzęczącéj monety tak mało, że papiéry tylko z wielkiém aggio sprzedać można.

Kassel 20 *lutego.* Nie możemy żadną miarą opisać smutnego wrażenia, jakie sprawiła w mieście naszém wiadomość żałobna, a którą dziś uważamy za obowiązek krajowi obwieścić: nasza ulubiona Księżna, wzór pobożności, ozdoba dostojnego naszego Książęcego dworu, opiekunka wszystkiego co jest dobre i piękne, familii Hessenskiéj pycha i miłość, matka narodu, matka ubogich, Fredyryka, Krystyna, Augusta, już nieżyje.

Monachium 18 *lutego.* — Ich Cesarskie Wysokości Ks. Jchmość Leuhtenberscy dopiéro z końcém marca wyjechać mają z powrotem do Petersburga. Arcy książę Hessen d. 24 b. m. udaje się do Wiednia, gdzie zabawi 8 lub 10 dni, a po powrocie z małżonką swoją do Monachium uda się przez Stuttgart do Darmstatu.

Król nadał przywilej na nowo odkryty wynalazek zwany: Lithostereotypią, szczególniejszy w swoim rodzaju, który nieobliczone korzyści dla sztuki drukarskiéj przyniesie.

Wiedeń 20 *lutego.* — Niedawno wrócił tu z Medyolanu Dr Jäger dokąd go wezwał chory na oko feldmarszałek Radeszky; lecz cierpieniom feldmarszałka ulżyć nie mógł. Wracając z Medyolanu Dr Jäger wstąpił do Parmy, gdzie miał zaszczyt być wezwanym przez J. C. M. Arcy-Księżnę Maryę Ludwikę. J. C. M. jest cierpięcą, lecz choroba jéj nie każe obawiać się tak złych skutków o jakich okolicznie a mianowicie we Florencyi głoszono.

Rzym 12 *lutego.* — Wczoraj wieczorem przybyła tu, ze swoją świtą, owdowiała Królowa Neapolitańska i z największą radością przez córkę swoję przyjętą została. Na cześć matki Królowa Krystyna dała świetny obiad, na którym, oprócz znajdujących się tu wielu panów hiszpańskich i neapolitańskich, znajdowała się owdowiała Królowa Sardynii. Obie Królowe zabawią tu do końca zapust, poczém jedna uda się na południe, druga na północ. Mamy więc teraz w mieście naszém, co gdzieindziéj trudno widzieć, trzy owdowiałe Królowe.

Wczoraj wieczorem, w pięknym teatrze Apollina, dano nową operę Donizettego p. t. Adelia, którą dosyć łaskawie przyjęto.

Lizbona 8 *lutego.* — Odebrano tu bezzasadną wiadomość z Madrytu o przejeździe Don Miguela przez Tuluzę. Według dziennika *Diario di Governo*, rejencya hiszpańska do takowego uwiadomienia dołączyć miała zapewnienie najściślejszéj jedności z Portugalią, pod względem każdego kroku dotyczącego wolności półwyspu. Skutkiem tego oznajmienia, a razem dowodem jak mało wagi przywiązywano do wiadomości o takowém przedsięwzięciu Don Miguela, był rozkaz rządu względem zaniechania robót około obwarowania Lizbony, jak niemniéj rozbrojenie flotty. Książę Terceira, który w Koimbrze chciał założyć główną kwaterę korpusu obserwacyjnego, jest tu wkrótce oczekiwany. Rozkaz rozwiązania gwardyi narodowéj, dla wcielenia jéj do nowo tworzonych pułków milicyi, ciągłych jeszcze doznaje przeszkód.

Zawsze jeszcze spodziewają się tu rozwiązania gabinetu, głosząc, że nowa kombinacya składać się będzie z Septembrystów i Wysoko-Chartystów, do piérwszéj frakcyi liczą Vice hrabiego Sa da Bandeira, barona de Ribera de Sabreza i panów Vicira de Castro; do drugiéj, panów Joachima Antonio de Magalhaes, Scabra i Castello Branco, do których przyłączają także doktrynera pana Soure.

Madryt 13 *lutego.* — W dobrze zawiadomionych towarzystwach głoszono, że nadeszłe z Rzymu depesze brzmią pomyślnie dla Hiszpanii. Pan Aldecoa, umocowany prowincyj baskijskich do traktowania o fuerozach, zbyt zimno przez Księcia Vittoryi przyjętym został; mówiono że to skłoniło do oznajmienia się za wypełnieniem rozkazów rejencyi. — Listy z Sorya donoszą, że dowodzący tam jenerał Albuin, który po przeglądzie gwardyi narodowéj oznajmił, że jéj korpus połową wojska linio-

wego pobije, przez mieszkańców zmuszony został odwołać zdanie swoje i opuścić miasto dla zapobieżenia powstaniu.

Grecya.—Listy z Aten donoszą, że Książe następca bawarski przepędzi tam całą zimę. Pod względem finansów młodzieńczego królestwa, ciągle pomyślne odbieramy doniesienia; koło 3 milijonów drachm ciągle się zuajduje w kassie skarbowéj a niedawno wysłano jeden milion do Frnncyi.

Stambuł 29 *stycznia*.—Jawer Basza otrzymał od Najjaśniejszego Cesarza Wszech Rossyi order Stéj Anny z brylantami, zaś Sehin basza kosztowną szpadę. — Również Królowa angielska ozdobiła Arcy-Księcia Fryderyka Austryackiego wielkim krzyżem; Admirała Bandierę krzyżem komandorskim; zaś pułkownika Lebzeltern; kapitanów Buratowich i Marinowich kawalerami orderu łaziennego.

W Syryi, mianowicie w Jerozolimie, między chrześcianskiemi mieszkańcami, miały zajść żwawe spory.

Alexandrya 27 *stycznia* — Od trzech dni portowe bateryе znowu są pełne wojska. Jazda o tyle tylko od Alexandryi oddala się aby na każde zawołanie rychło przybyć mogła; około obwarowania nieprzerwąnie pracują, to daje poznać, że jeżeli Mehmed-Ali mówi o pokoju, pokazuje jednak, że w Egipcie lepiéj jak w Syryi bronić się myśli. To wszystko zależy od warunków, jakie przyjdą z Konstantynopola, tém bardziéj, że przyznane mu teraz dziedzictwo po odpadnieniu Syryi jest czczem i nie wielkiéj wagi słowem. Zdaje się być podobném do prawdy, iż tylko przepiszą mu zmniejszenie siły lądowéj lub morskiéj, albo nawet podobnie jak innym baszom zabronią utrzymywania wojska, którego naczelne dowództwo przejdzie pod władzę Sułtana. Również w Administracyi Egiptu zajdzie zmiana, która niby bezpośrednio przez Mehmeda prowadzona, ulegać będzie rozkazom Stambułu. Zdaje się zatém, że Mehmed temu wszystkiemu sprzeciwi się i rozpocznie na nowo wojnę. Nadto Ibrahim basza wre chęcią naprawy swojéj wojennéj sławy, przeklina on zwłoki ojca swojego i politykę, która podwakroć z drogi do Konstantynopola zwróciła a nakoniec zupełnie go zgubiła. Temu systematowi przypisuje się straty, w Syryi poniesione. Mehmed Ali licząc na pomoc Francyi, równie jak na wybuch powszechnéj w Europie wojny, sądził się dosyć mocnym, samą tylko obronną postawą wstrzymać natarcie wylądowanych w Dschuni 5,000 Turków, wraz z kilku anglikami i austryjakami; stąd rozkaz do Ibrahima, względem skokojnego zachowania się, obsadzenia wzgórzów, nie atakowania wylądowujących wojsk, ale atoli wstrzymywania ich napadów, i oczekiwania, aż głód i stracona nadzieja zmusiły uledz nieprzewidzianym okolicznościom.

Nowy York 31 *stycz*.—Gubernatorowie Mainy i Massachwsset posłali naglące poselstwa do zgromadzeń prawodawczych obu tych krajów, z przyczyny sporów granicznych z Angliją.

Jeden dziennik tutejszy donosi, że osady dwóch amerykańskich okrętów *Panama i Kościuszko* zbiegły i przyjęły chińską służbę—i że je przeznaczono na załogę do twierdzy Bokka Tigris. Fanny Elsler d. 4 odjechał do Hawanny, gdzie wystąpi piérwszy raz 20. Da tam 16 przedstawień, a za każde otrzyma 1000 dol.

Rio Janeiro. — Pan Bento da Silva Lisboa, dyrektor w ministeryum spraw zagranicznych, udał się do Europy na parostatku *Express*, w celu wyszukania narzeczonego dla Jej Cesarsko-Wysokości Donny Januaryi.

UWIADOMIENIE.

Następujące osoby, dawniéj w cyrkule 11tym zamieszkałe, które prośby do Tronu podały, a teraz z pobytu są niewiadome, zechcą się zgłosić do W. Ludwika Pietrusińskiego, Członka Warszawskiego Towarzystwa Dobroczynności, Opiekuna Cyrkułu 11go, mieszkającego w domu Dra Malcza, na Krakowskiém Przed. Nr 372:

Bujalski Jan, Glezer Szejkowicz Lejzor, Kasińska Rozalia, Markiewicz Jan, Niezabitowska Petronella, Poltowicz Rozalia, Słochowska Maryanna, Zalewska Katarzyna.

Teatr nowy rozmaitości. — Dziś komedyo-opera, *Papugi Naszéj Babuni*;—komedya, *Krewni*.